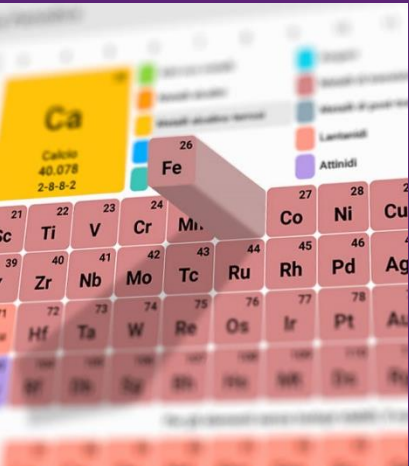
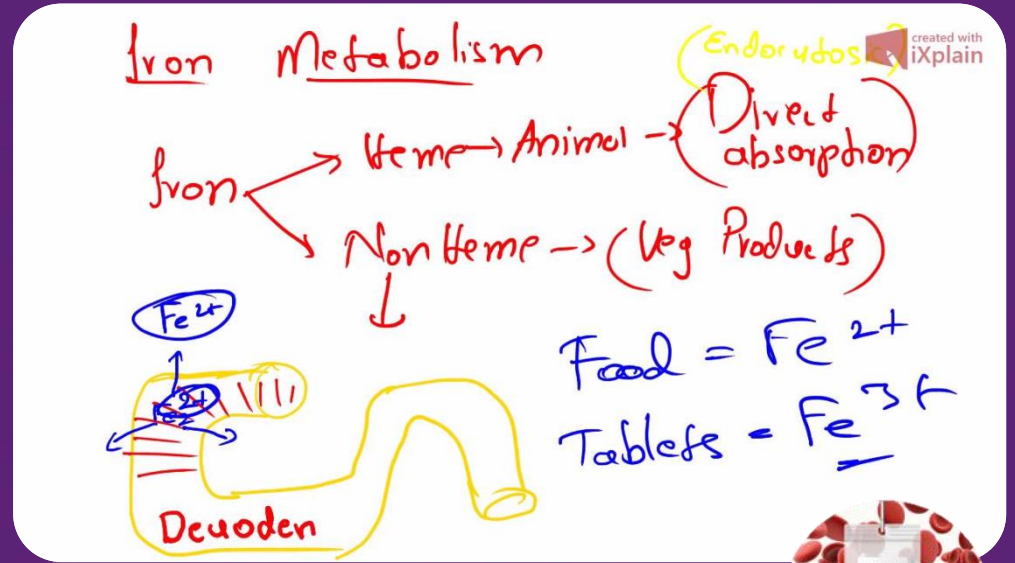

I.V. IJzer bij Cancer-related anemia

Masterclass Gastro-Enterologische Oncologie

Dr. Erwin Kemna
 specialist laboratoriumgeneeskunde
 26 september 2024

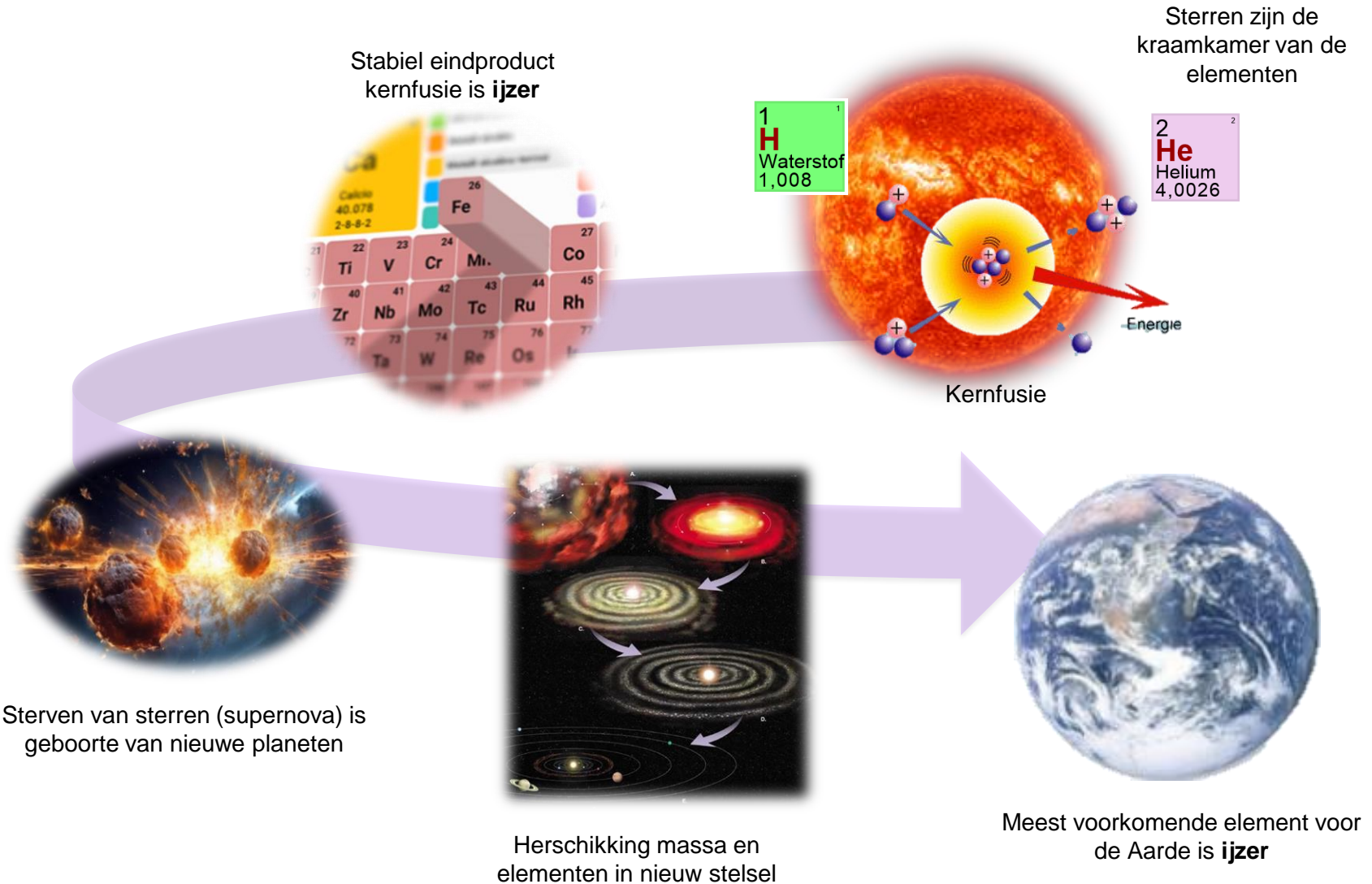
Disclosure slide

(potentiële) belangenverstremgeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Vifor Pharma Fresenius Medical Care
Honorarium of andere (financiële) vergoeding	Onkostenvergoeding (reiskosten en tijd) voor geaccrediteerde nascholing.

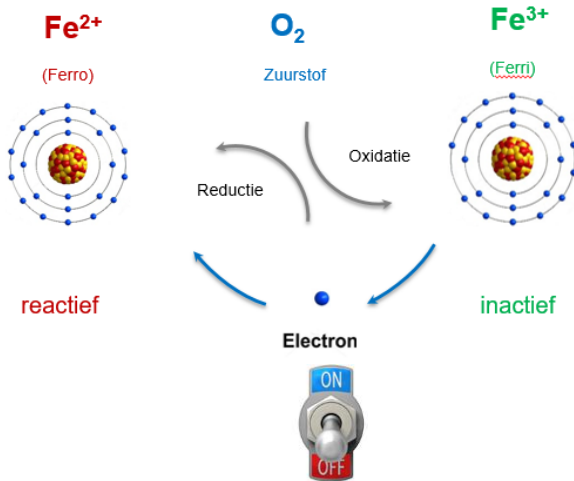
Wat achtergrond over het ijzermetabolisme

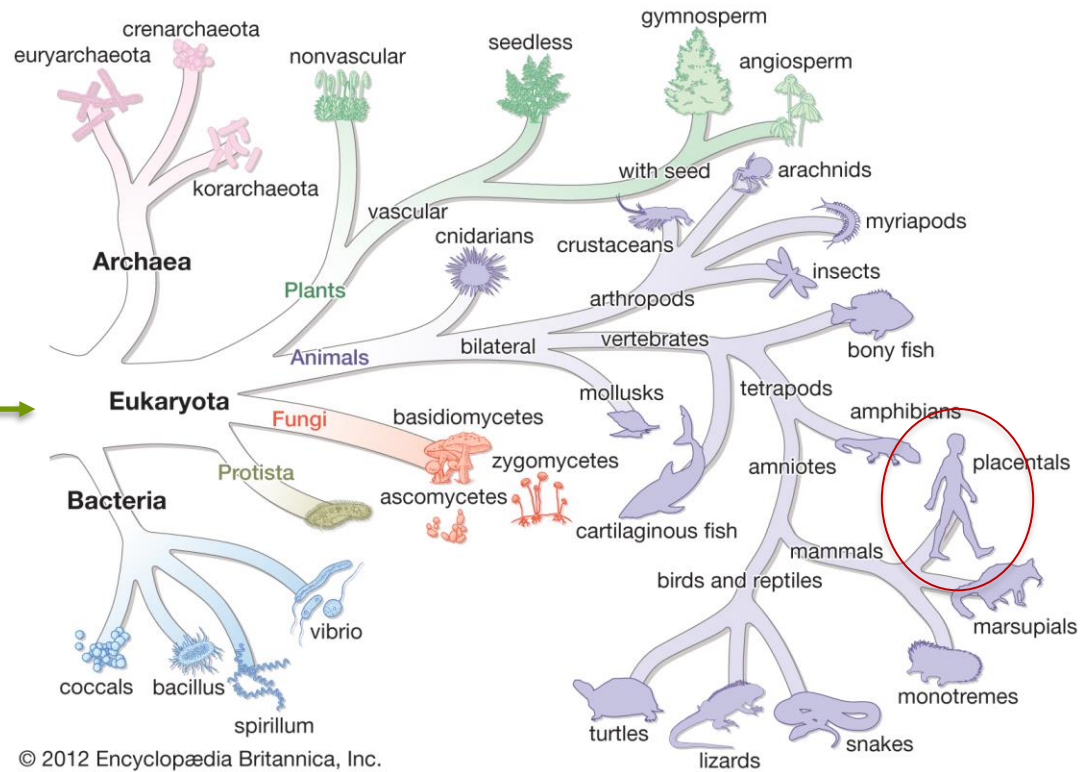
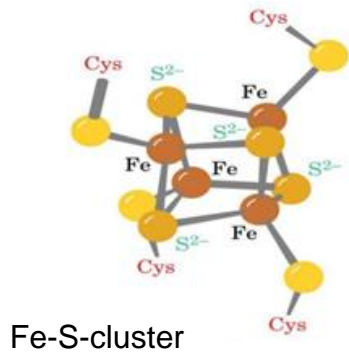
Oorsprong ijzer

Het succes van ijzer

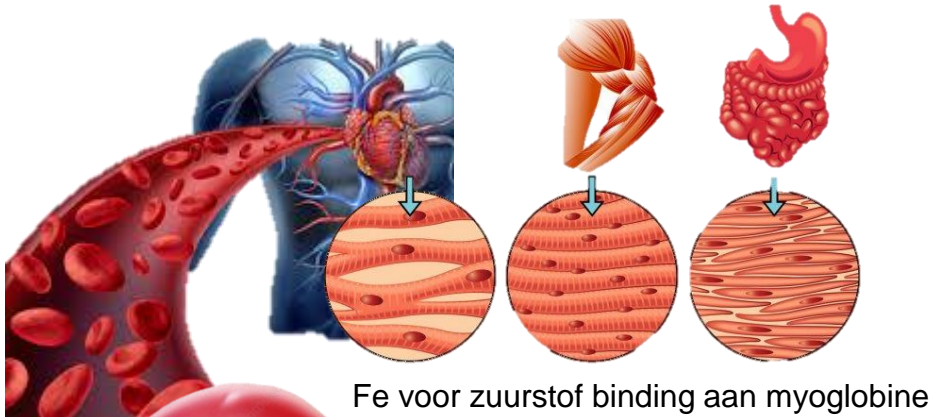

Ijzer in complex met zwavel:
optimale elektron transfer

IJzer tot in de kern

Cel & orgaan niveau

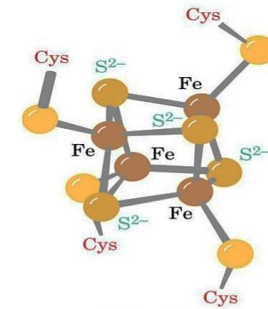
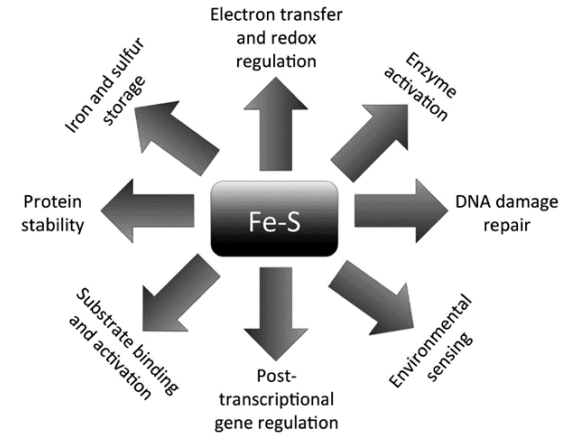
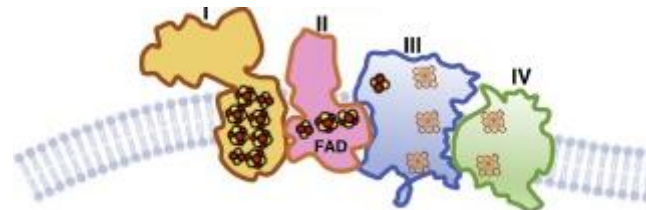

Organel niveau Mitochondrium

Moleculair niveau

OXPHOS systeem/
Energie huishouding

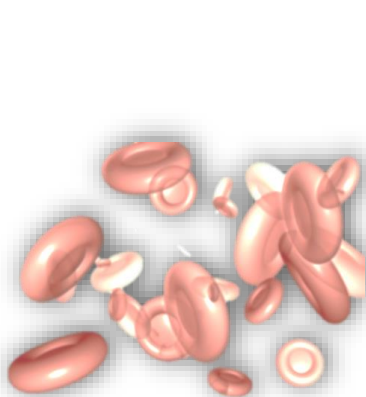

Productie Fe-S-clusters

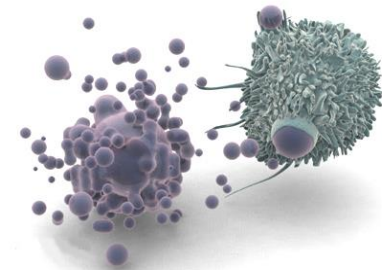
Fe voor zuurstof binding
aan hemoglobine

IJzer balans

Disbalans in **Fe hoeveelheid** leidt tot pathologie

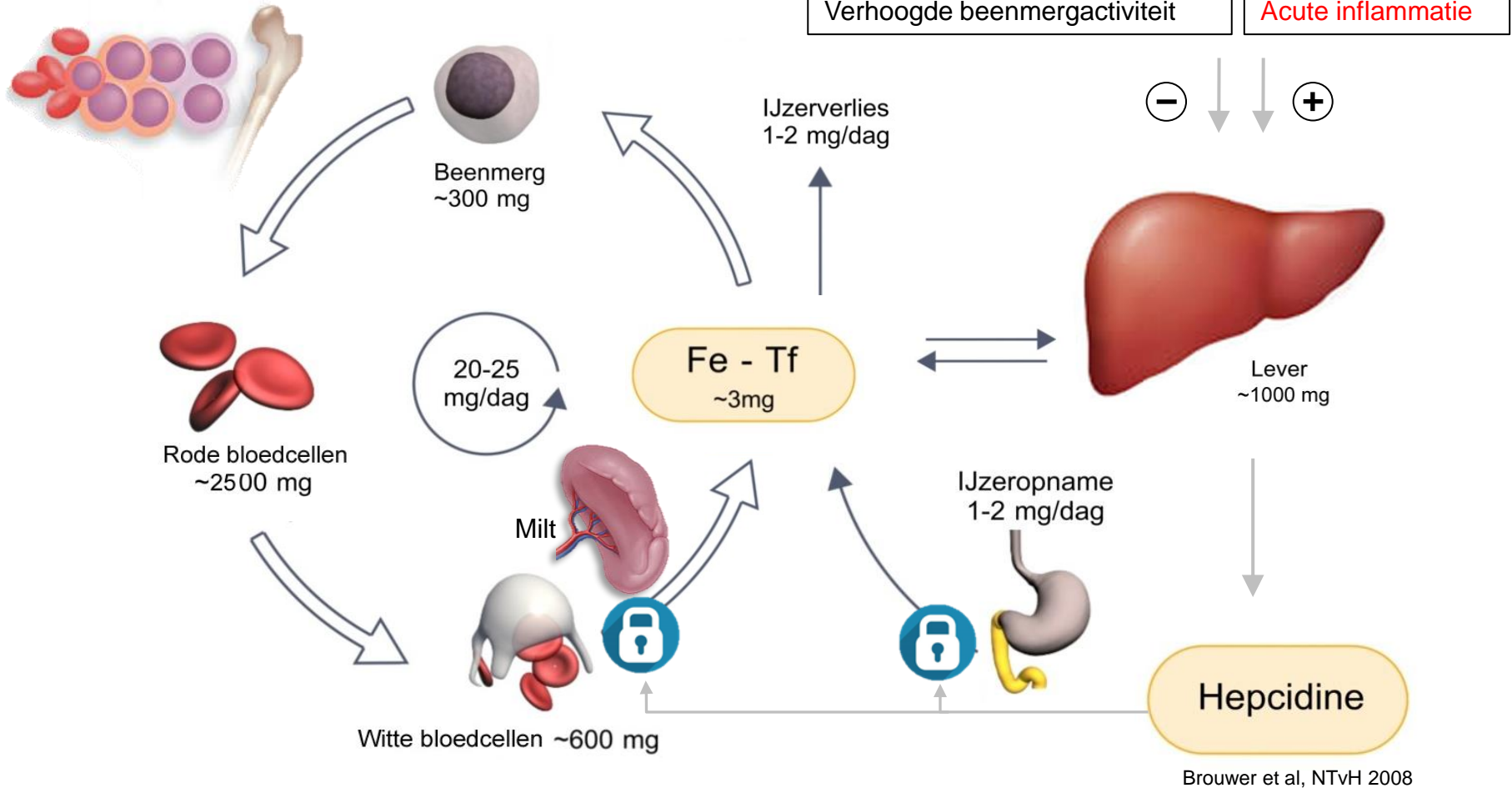
Te kort → **anemie**, gestoorde groei en ontwikkeling

Te veel → **hemochromatose**, cel schade/destructie

Strakke regulatie is vereist

Hoe wordt ijzer **systemisch** gereguleerd?

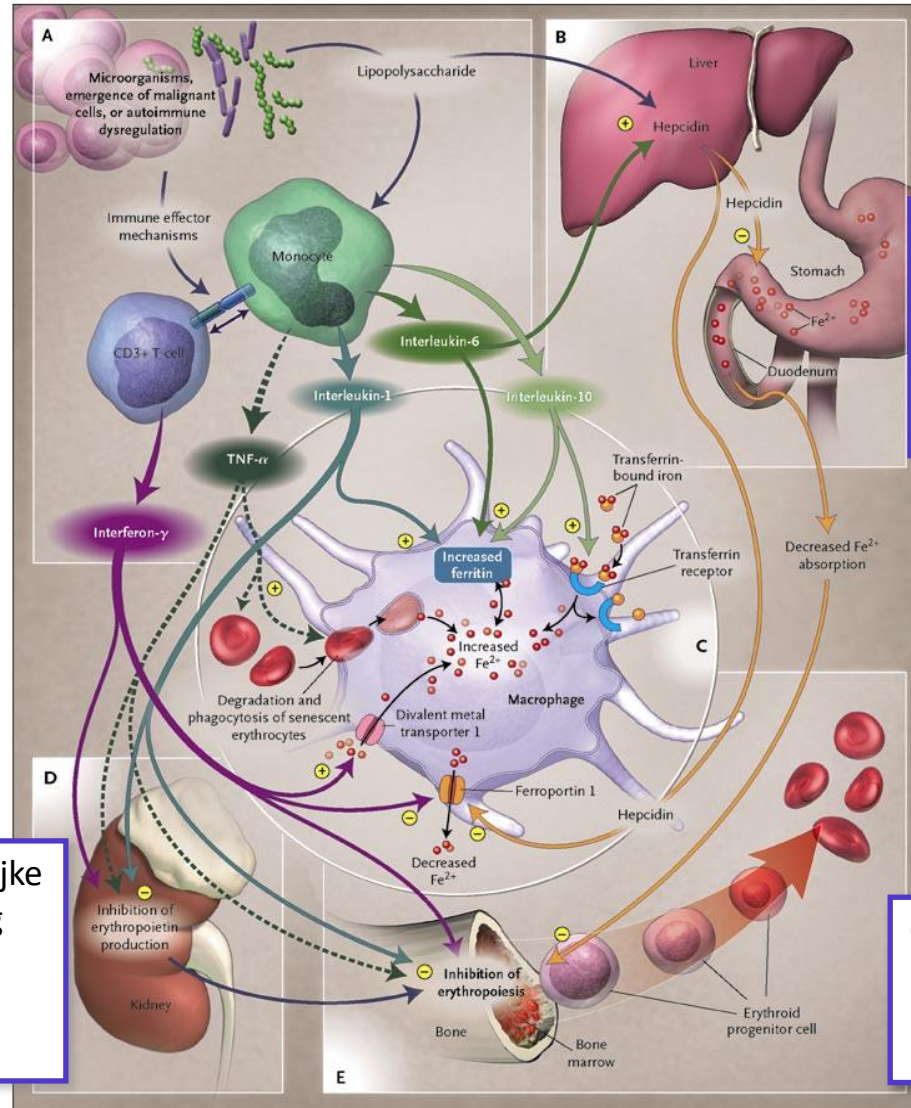

IJzerdeprivatie tijdens inflammatie is een evolutionaire reactie van het lichaam
→ strijd tussen gastheer en indringer om het ijzer!

Inflammatie Acuut of chronisch?

Dominante rol van hepcidine (IL-6) (acuut)

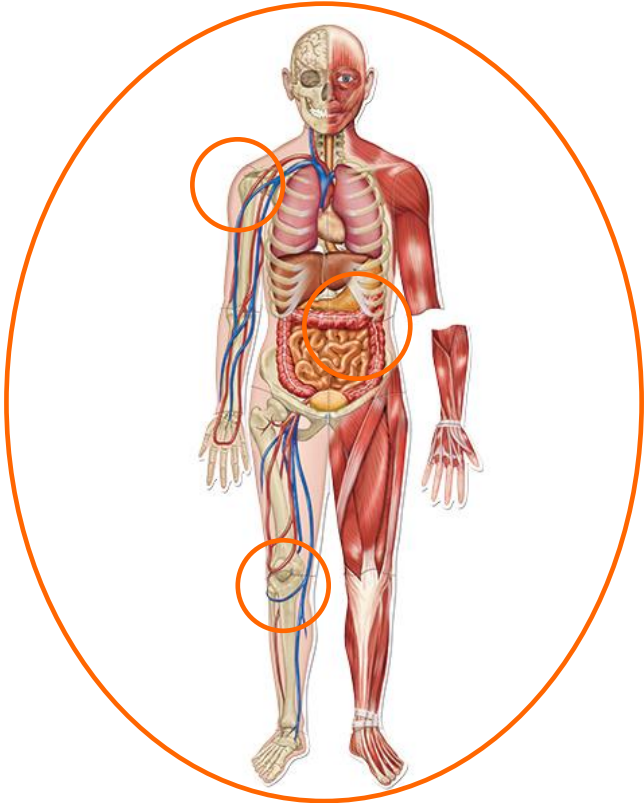
Hepcidine afhankelijke
beïnvloeding van
de Fe-homeostatse:
Functioneel Fe tekort

Dominante rol van
andere cytokinen
(chronisch)

Cytokine afhankelijke
onderdrukking
EPO respons

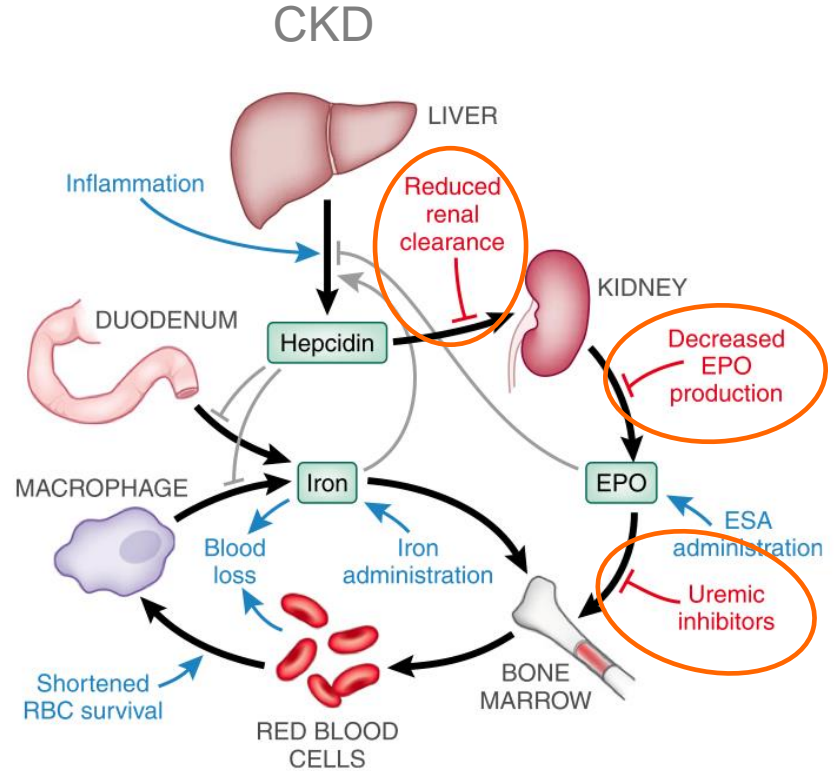
Cytokine afhankelijke
afremming
beenmerg uitrijping

Ferrokinetiek

Systemisch ↔ Lokaal

Daher et al. World J Clin Cases 2019

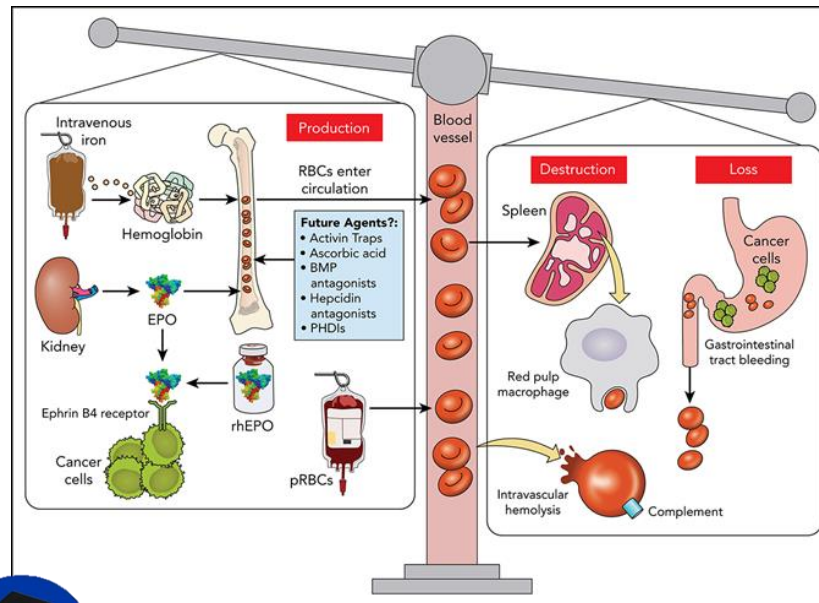
Monofactorieel ↔ Multifactorieel

Babitt et al. JASN 2012

Kennis van het ziektebeeld geeft kennis over het effect op kinetiek en op interventie.

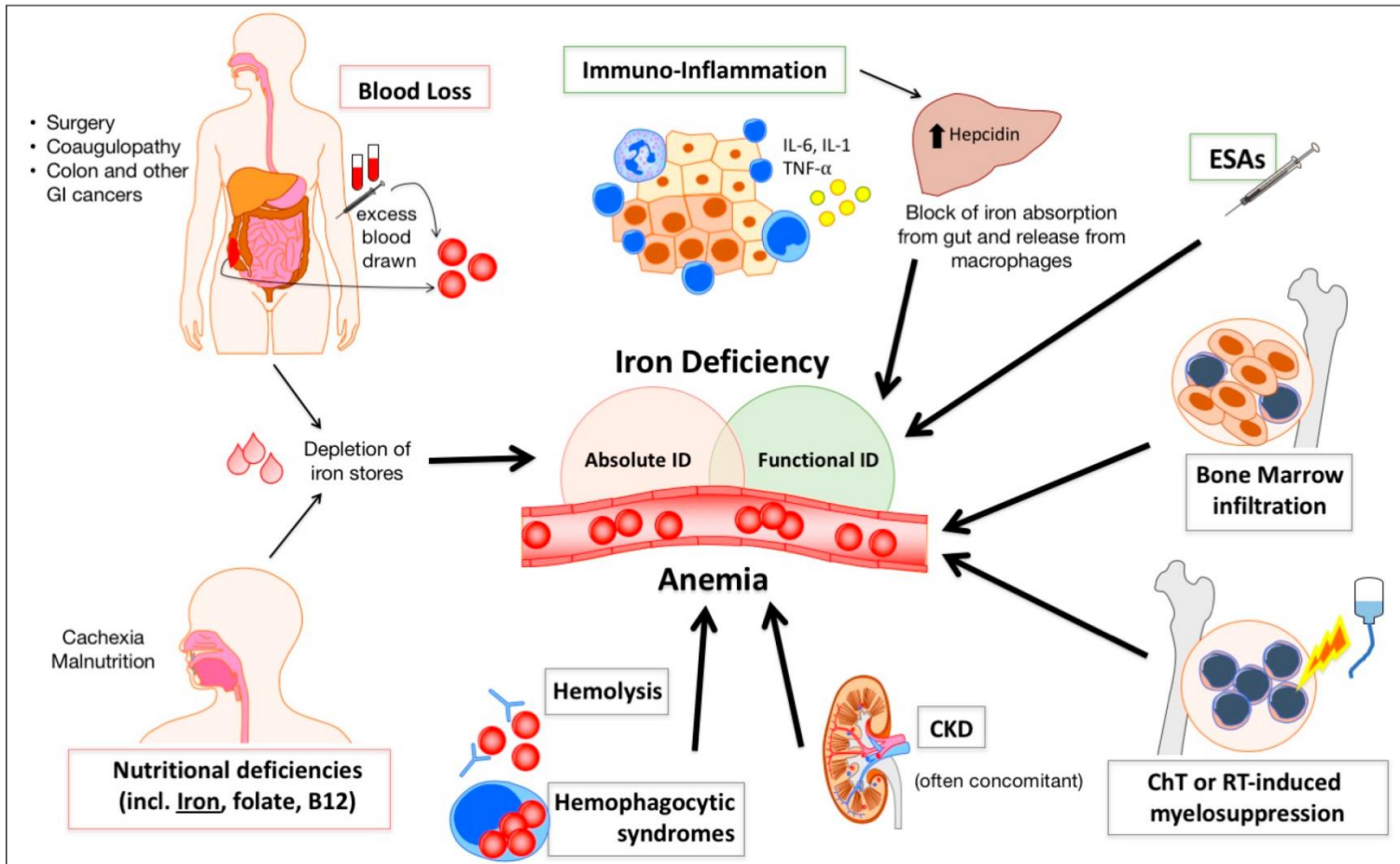
Hoe werkt dit bij Cancer Related Anemia (CRA)?

Gilreath et al. Blood 2020

Cancer related anemia (CRA)

Busti et al. Pharmaceuticals 2018

Productie – destructie - verlies

Moet je CRA behandelen?

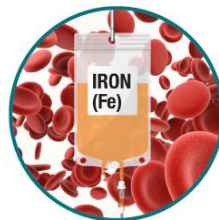
Ja zeker omdat:

- CRA is geassocieerd met ontwikkeling multi-orgaan falen.
- CRA is geassocieerd met verslechtering QoL
- CRA is geassocieerd met negatieve prognose ziekteverloop

Madeddu et al. Front Physiol. 2018

Maar wat ga je geven?

(IV) IJzer en/of transfusies?

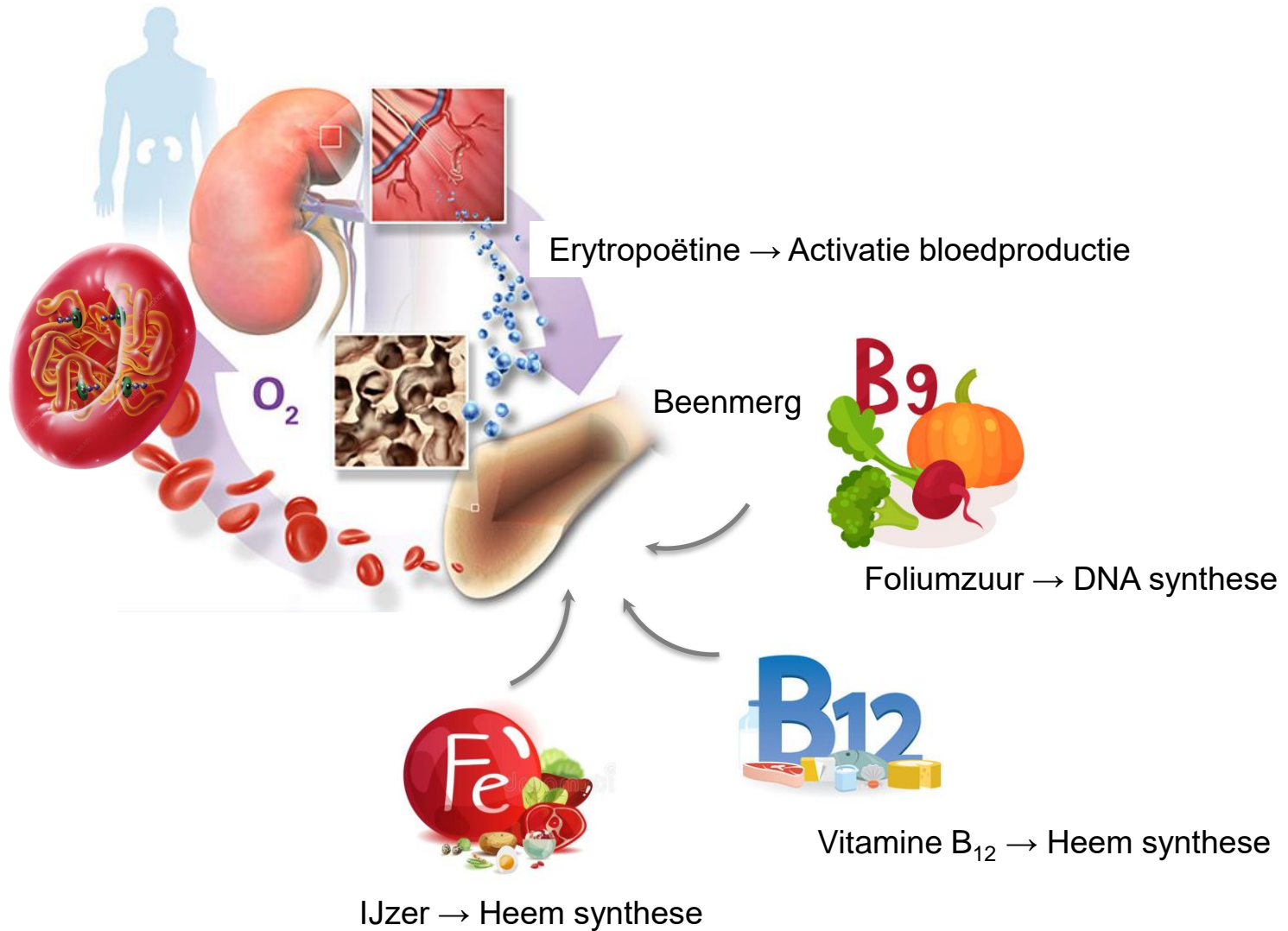

ESA?

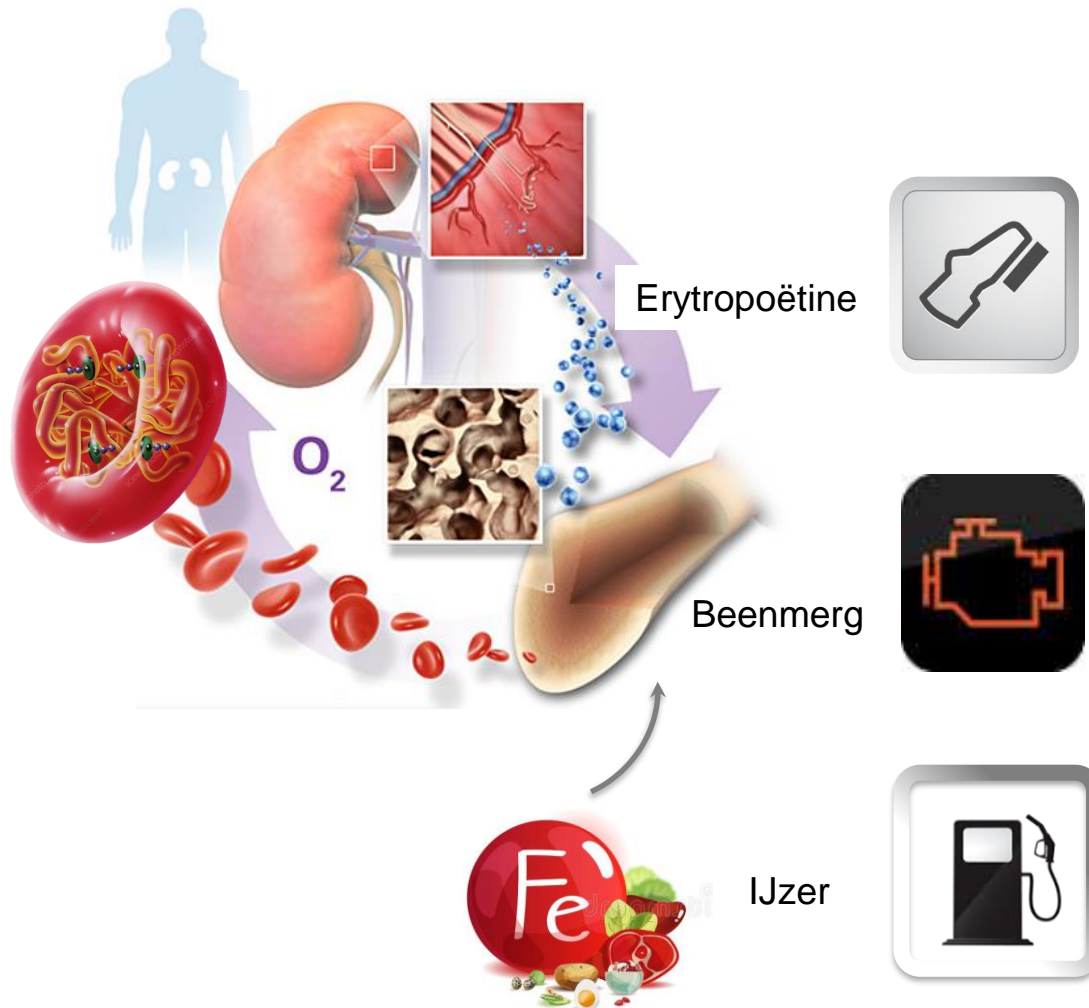

Bloedcelproductie: meer dan ijzer alleen

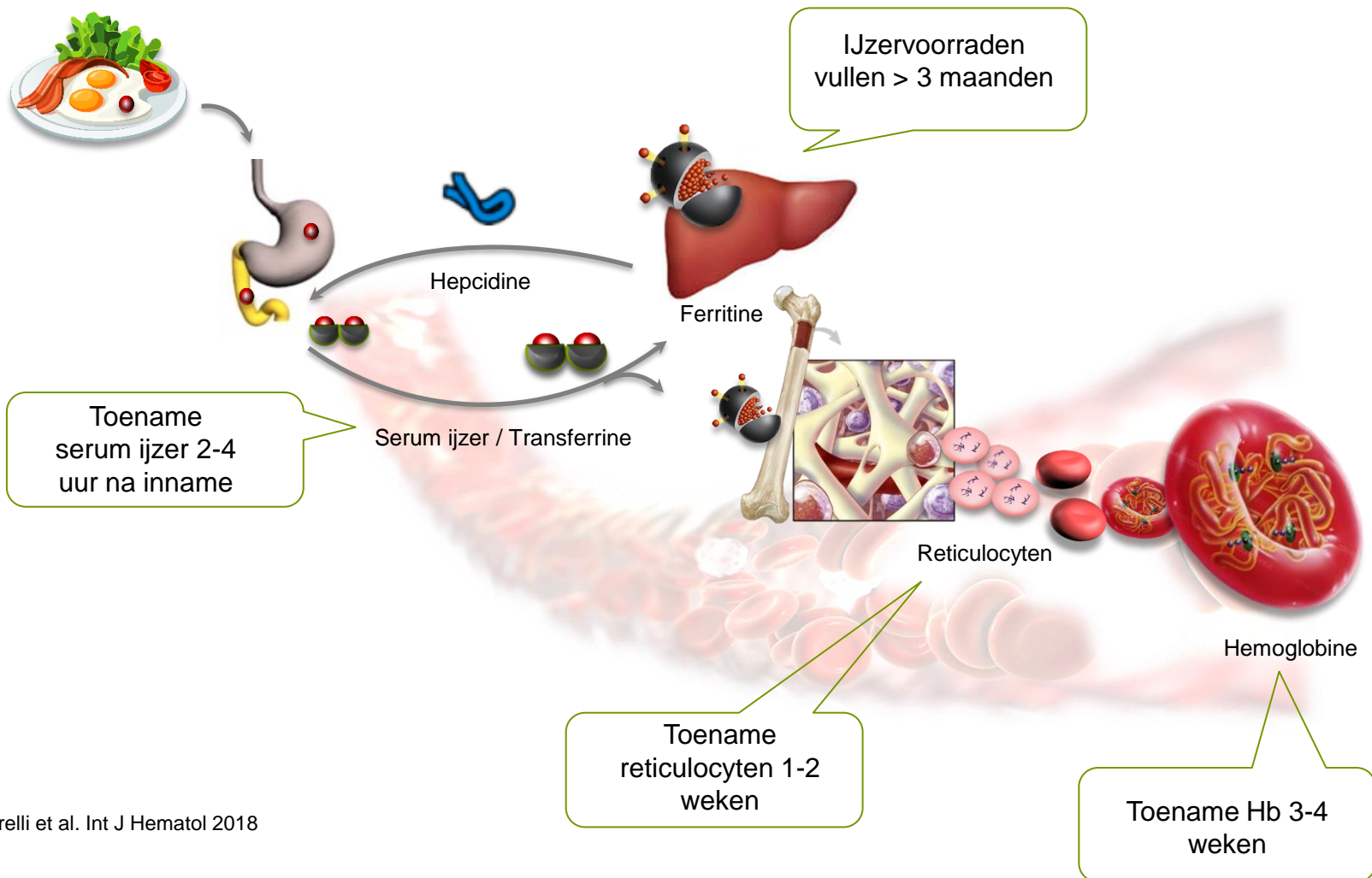

Bloedcelproductie: meer dan ijzer alleen

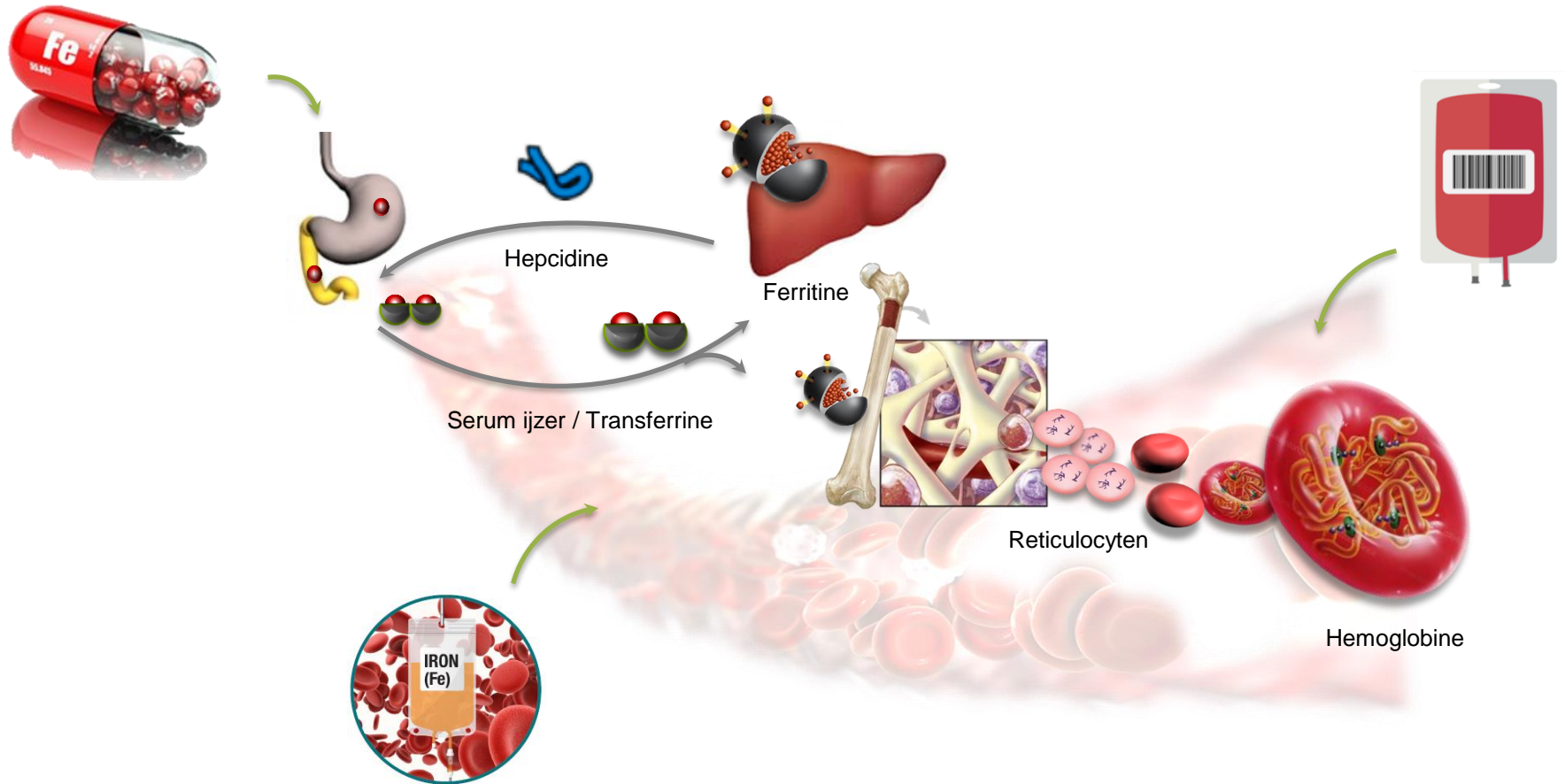

IJzer: van bouwstof tot eindproduct

Suppletie

Patient Blood Management

Packed Cells

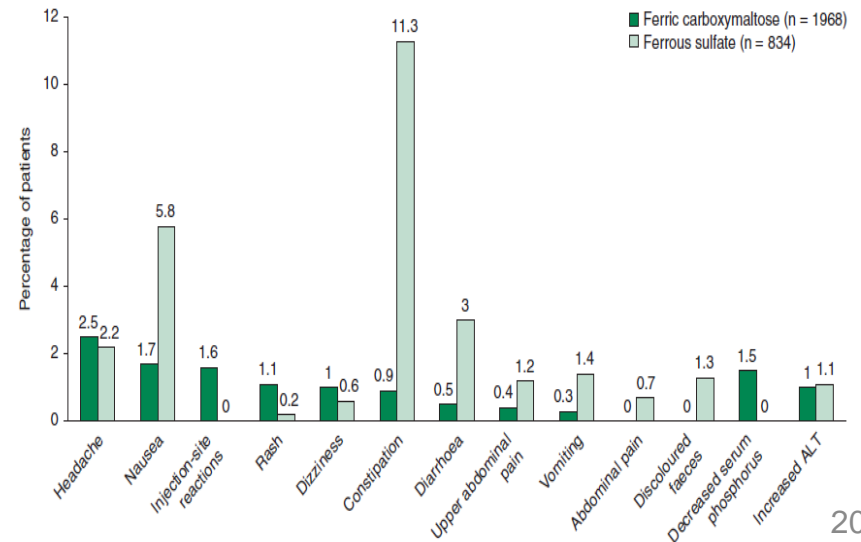

- Direct verhogen O₂ transport (= supportive care voor high risk patiënten)
- **Transfusie = transplantatie** → mogelijk risico op antistofvorming dus toediening onder toezicht en alleen indien noodzakelijk (4-5-6 regel).
- Efficiency in vergelijking tot eigen cellen lager → snellere afbraak en kleiner O₂-dragend vermogen.
- Geen directe aanvulling ijzer voorraad van het lichaam dus **geen echte ijzertherapie**

Oraal ijzer

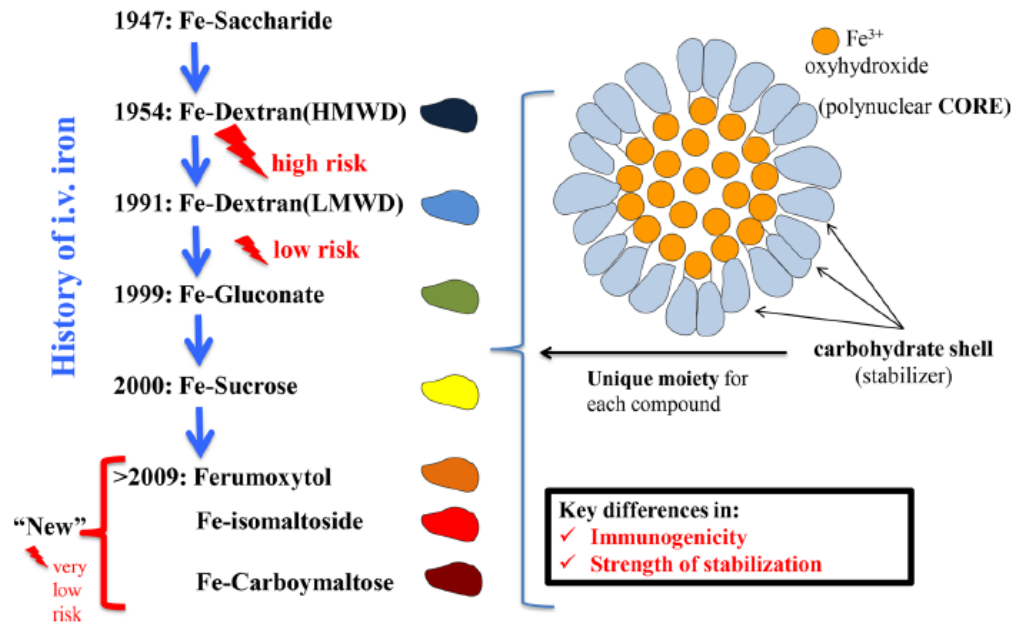
- Max duodenale absorptie van max 10-20% → om de dag geven lijkt efficiënter
- Gebruik protonpompremmers remt de opname; vitamine C (=zuur) verbetert de opname
- Oxidatieve stress door ongebonden ijzer → kans op cel schade
- Verandering darm microbioom → meer kans voor pathologische bacteriën.
- Ijzervoorraden vullen gaat moeizaam bij chronische ziekte
- Compliantie matig i.v.m. bijwerkingen

Van Heek et al. NTvG 2019
Lyseng et al. Drugs 2009
Pantopoulos. Haematologica 2024

Intra veneus ijzer

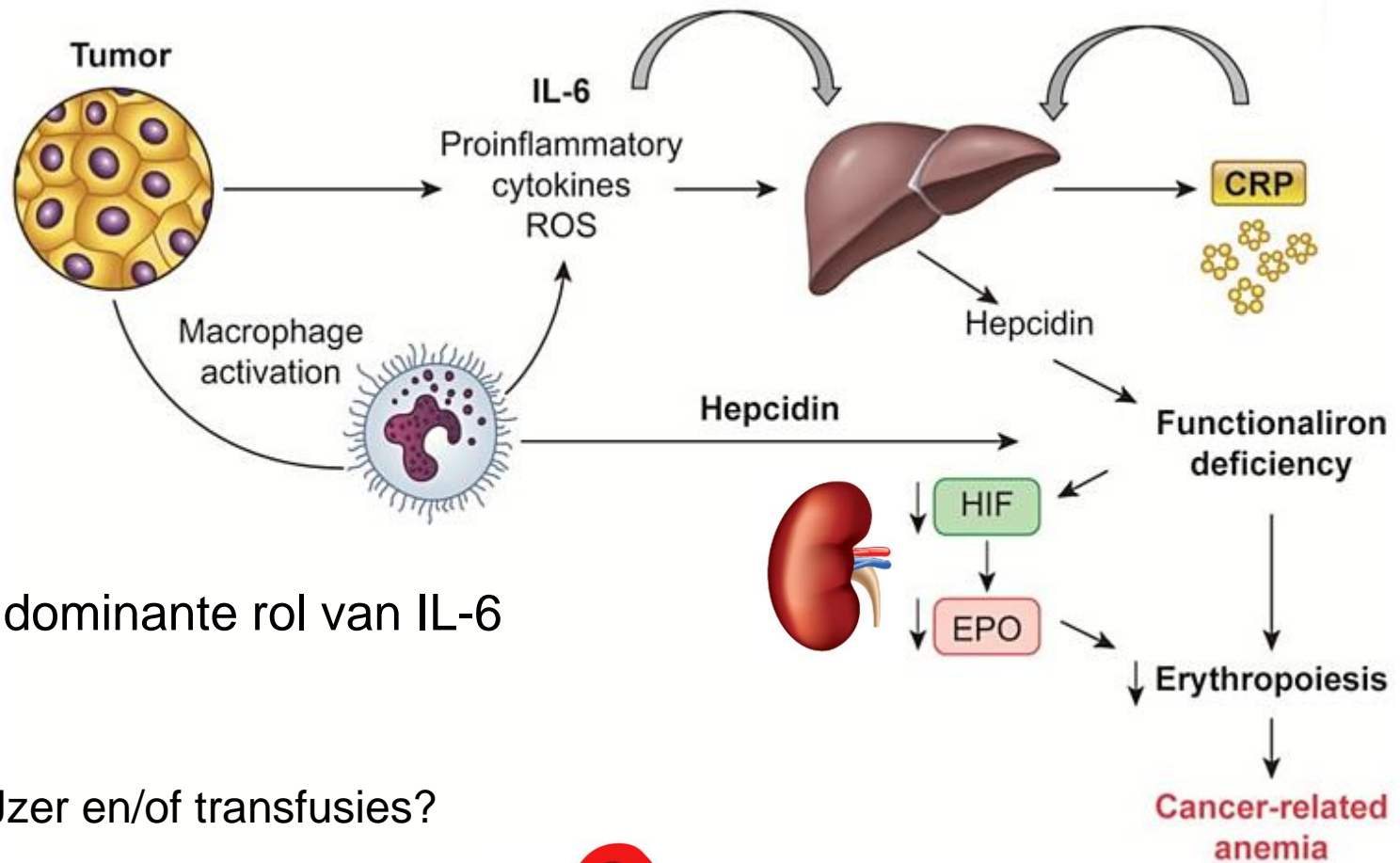
- IV ijzer is een medicijn → geen transfusie gerelateerde vervolging
- Hogere concentraties mogelijk → aanvullen ijzervoorraad
- Nagenoeg geen bijwerkingen meer m.b.t. anafylaxie

Van Heek et al. NTvG 2019
Girelli et al. Int J Hematol 2018

- Langdurig gebruik ferricarmaltose → mogelijk hypofosfatemie

Solid Tumor (waar onder GI oncologie)

Zeer dominante rol van IL-6

(IV) IJzer en/of transfusies?

Madeddu et al. Front Physiol. 2018

Solid Tumor (waar onder GI oncologie)

Transfusie

Laag Hb door bloeding → supportive care

Geen rol oraal ijzer

Door slechte opname als gevolg van cytokine-hepcidine-as en ijzerverlies door bloedingen.

Madeddu et al. Front Physiol. 2018; Verraes et al. Ann Gastroenterology 2015

Prominente rol i.v. ijzer en/of ESA

Afhankelijk van de actuele ijzerstatus (ferritine en TS)

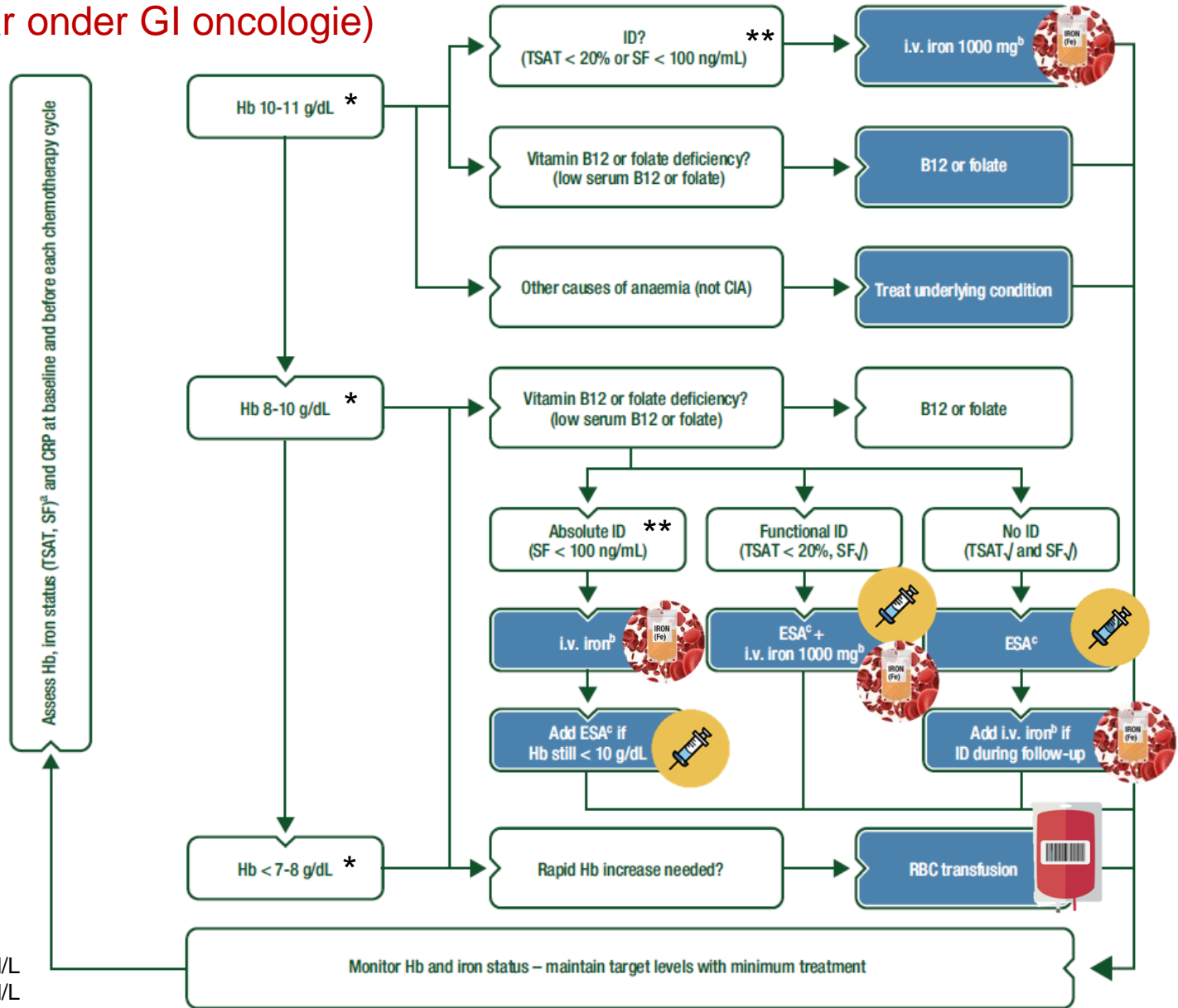
Aapro et al. Ann Oncology 2018

Solid Tumor (waar onder GI oncologie)

European Society of Medical Oncology

* 10-11 g/dL = 6,2-6,8 mmol/L
 8-10 g/dL = 4,5-6,2 mmol/L
 <7-8 g/dL = <4,4-5,0 mmol/L

** ng/mL = µg/L

Chemotherapie geïnduceerde anemie (CIA)

Tijdelijke verstoring bloedcel aanmaak,
geen dominante rol van cytokinen

Mate van anemie bepaald de behandeling

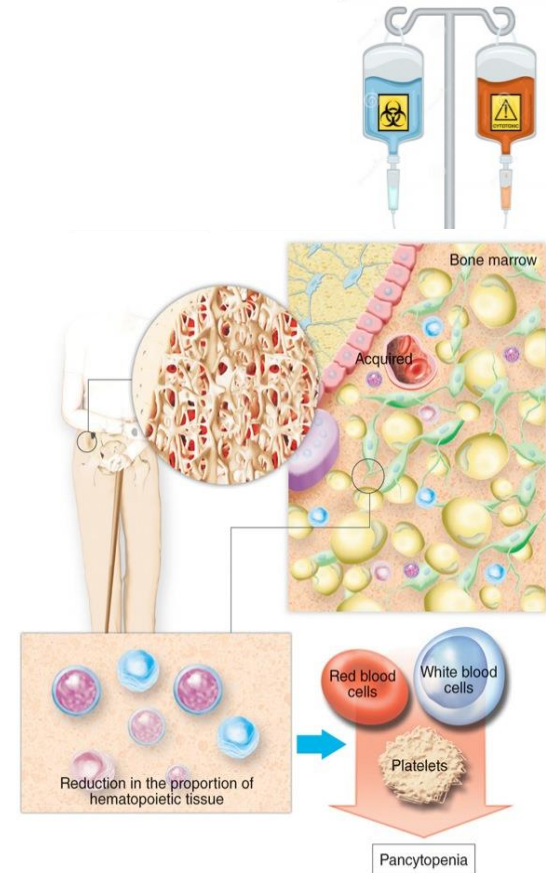
Palliatieve inzet van middelen: B12,
foliumzuur, **ijzer** of supportieve care met
transfusies

Bij chemotherapie gerelateerde
anemie (**IV**) **ijzer** i.c.m. EPO

Inzet van IV ijzer geeft winst in de
suppletie fase en bespaart op
transfusies.

Mhaskar et al. 2016

Wat is de huidige stand van zaken rond ijzertherapie?

IJzertherapie stand van zaken

Palliatieve inzet van middelen: B12, foliumzuur ijzer of supportive care met transfusies.

Gebruik EPO alleen bij chemotherapie gerelateerde anemie i.c.m. (IV) ijzer.

Richtlijn IKNL, 2019

Met name de inzet van IV ijzer geeft winst in de suppletie fase en bespaart op transfusies

Mhaskar et al. 2016

The role of iron in the management of chemotherapy-induced anemia in cancer patients receiving erythropoiesis-stimulating agents (Review)

Mhaskar R, Wao H, Miladinovic B, Kumar A, Djulbegovic B

IJzertherapie doet er toe tijdens en na de behandeling van oncologische aandoeningen!

